

ЧЫГЫШ ТААНУУНУН МАСЕЛЕЛЕРИ

ВОПРОСЫ ВОСТОКОВЕДЕНИЯ

ISSUES OF ORIENTAL STUDIES

e-ISSN: 1694-8653

№1/2023, 106-111

УДК:

DOI: [10.52754/16948653_2023_1_13](https://doi.org/10.52754/16948653_2023_1_13)

КООМДУК ПИКИРДИН МАМЛЕКЕТТИК САЯСАТАГЫ ОРДУ ЖАНА РОЛУ
МЕСТО И РОЛЬ ОБЩЕСТВЕННОГО МНЕНИЯ В ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКЕ
THE PLACE AND ROLE OF PUBLIC OPINION IN PUBLIC POLICY

Эркебаев Элес Мизанович

Эркебаев Элес Мизанович

Erkebaev Eles Mizanovich

ф.и.к., доцент, Ош мамлекеттик университети

к.ф.н., доцент, Ошский государственный университет

Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor, Osh State University

rkebaev@oshsu.kg

Акымбай уулу Асилбек

Акымбай уулу Асилбек

Akimbai uulu Asilbek

2-курс магистрант, Ош мамлекеттик университети

Магистрант 2-го курса, Ошский государственный университет

2nd year undergraduate, Osh State University

КООМДУК ПИКИРДИН МАМЛЕКЕТТИК САЯСАТАГЫ ОРДУ ЖАНА РОЛУ

Аннотация

Макалада коомдук пикирдин жалпы түшүнүгү жана аны башкаруунун багыттары талкууланат. Ошондой эле коомдук пикир жана анын мамлекеттик саясаттагы ролу тууралуу сөз болот.

Негизги сөздөр: Коомдук пикир, пикир, ааламдашуу, жаштар, феномен, демократия, саясат.

МЕСТО И РОЛЬ ОБЩЕСТВЕННОГО МНЕНИЯ В ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКЕ

THE PLACE AND ROLE OF PUBLIC OPINION IN PUBLIC POLICY

Аннотация

В статье рассматривается общее понятие общественного мнения через социальные медиа, являющиеся каналами общественного мнения, и направления его управления. Также будет обсуждаться общественное мнение и его роль в государственной политике.

Abstract

The article discusses the general concept of public opinion through social media, which are channels of public opinion, and the direction of its management. Public opinion and its role in public policy will also be discussed.

Ключевые слова: Общественное мнение, мнение, глобализация, молодежь, феномен, демократия, политика.

Keywords: Public opinion, opinion, globalization, youth, phenomenon, democracy.

Киришүү

Азыркы ааламдашуу шартында демократиянын жана жарандык коомдун өнүгүшү менен коомдук пикир жаңы мүмкүнчүлүктөрдү алып, саясий мамилелерди жөнгө салуунун өзгөчө куралына айланат.

Ошондой эле коомдун саясий чөйрөсүнө таасирин күчөтүп, демократиянын жана жарандык коомдун өнүгүшүнө салым кошкон интернеттин өнүгүшү менен бийликтин жогорку эшелондору менен баарлашуу жана отчет берүү мүмкүнчүлүктөрү көбөйүүдө. Ошондой эле, заманбап байланыш каражаттарын өнүктүрүү коомдук пикирди манипуляциялоо үчүн жаңы мүмкүнчүлүктөрдү түзүүдө.

Коомдук пикир ар кандай саясий системанын маанилүү фактору болуп саналат. Бирок анын максималдуу потенциалы демократиялык укуктук базасы бар жана мамлекеттик органдарда коомдук пикирди эске алуу менен коомдун саясий түзүлүшүнүн демократиялык системасында гана ишке ашырылышы мүмкүн. Коомдук пикирди мамлекеттик башкаруу процессине тартуунун жогорку деңгээли коомдук пикирдин субъекттеринин айрым саясий маселелер боюнча, өзгөчө улуттук коопсуздукту камсыз кылуу маселелери боюнча компетенттүүлүгүнүн жетишсиздигинен да белгилүү көйгөйлөрдү жаратат.

Постсоветтик өлкөлөрдөгү азыркы саясий өзгөрүүлөр калктын кеңири катмарларынын социалдык өнүгүү маселелерин чечүү үчүн объективдүү шарттарды түзөт. Коомдук пикир саясий жана коомдук турмушта таасирдүү күчкө айланышы толук мүмкүн. Коомчулукта тигил же бул көз карашты колдогон карама-каршы пикирлер дайыма болот. Бул көз караштарды алып жүрүүчүлөр саясий лидерлер, тигил же бул топтун лидерлери же жөнөкөй жарандардын тобу болушу мүмкүн.

Кээ бир топтор коомчулуктун көңүлүн буруу үчүн кандайдыр бир акцияларды уюштуруу менен өздөрүнүн позициясын билдиришсе, кээ бирлери тескерисинче, тымызын гана аракеттерди жасап жатышат. Коомдук пикирдин калыптанышы бул позициялардын бири-бири менен кагылышына алып келет. Белгилүү бир көз карашты карманган пикир топтор убакыттын өтүшү менен ар кандай таасирлер астында өз оюн өзгөртүшү мүмкүн. Коомдук пикирдин мамлекеттик саясатка тийгизген таасири белгилүү бир саясий системада жарандык коомдун калыптанышы жана кызыкчылыктары окшош топтордун ишмердүүлүгү менен байланышкан.

Кызыкчылыктары жогору топор негизинен саясий партиялар жана кадыр-барктуу адамдар болуп эсептелет. Алардын арасында экономикалык элита өзгөчө орунду ээлейт.

Демократиялык коомдо кандайдыр бир экономикалык элита, саясий партиялар, бийликтеги лидерлер коомдук пикир менен эсептешүүдөн башка аргасы калбай калышы толук мүмкүн.

Себеби, коомдук пикирди алып жүрүүчүлөр бир сөз менен айтканда шайлоочулар. Шайлоочулардын колдоосун жоготпоо үчүн алар коомдук пикирге кошулат. Ошондой эле өнүккөн жарандык коомдо коомдук пикирдин мамлекеттик түзүлүшкө таасир этип, аларды жоопкерчиликтүү иш-аракетке үндөшү мүмкүн. Албетте, азыркы учурда айрым коррупционер жетекчилер ЖМКлар (жеке телеканалдар, фейк аккаунттар, жалданма блогерлер, журналисттер ж.б.) аркылуу жарандардын пикирин өзгөртүүгө аракет кылып жатышат.

Мындай көрүнүш бара-бара жалпы коомчулукта тигил же бул саясий лидерге эмес, улуттук институтка ишенбөөчүлүккө алып келет деген коркунуч бар. Анткени, коомдук пикир аздыр-көптүр мамлекеттик саясатка таасир этет деген жыйынтыкка келүүгө болот.

Коомдук пикирдин философиялык жана социалдык көйгөйлөрү коомдун ар кандай чөйрөлөрүн реформалоо жана жаңылоо зарылчылыгынан келип чыгат. Мындай шарттарда коомдук-саясий процесстерге, демократиялык жана укуктук мамлекеттин калыптанышына коомдук пикирдин таасири кескин жогорулайт.

Көптөгөн изилдөөчүлөр [1, 7, 8] коомдун өнүгүшүндө коомдук пикирдин ролу жөнүндө маселени көтөрүшөт. Бирок, маселе атайын талдоого алынбастан, жалпы принциптерди издөөнүн формалдуу принциптери менен гана чектелет. Ошондой эле аталган көрүнүштүн таасири мамлекеттин ички жана тышкы саясий багытына чоң таасирин тийгизет деп айтууга болот. Мындай маселелерди турмушка ашыруу процессинде коомдук пикирдин ролу зор. Коомдук пикир коомдук-саясий чөйрөгө чоң таасирин тийгизип, тарыхый өнүгүүнүн дээрлик бардык этаптарында ар тараптуу кызыгууну жаратат.

Коомдук пикир өзүнүн динамикалуу, демократиялаштырылган процесси жана тарыхый өзгөрүп турган мүнөзү менен айырмаланат.

Кошумчалай кетсек, коомдук пикир дайыма мамлекеттин ички жана тышкы саясаты менен биримдикте иш алып баргандыктан, бул көрүнүш идеологияга айланып, үгүткө айланып баратат десек жаңылышпайбыз .

Белгилей кетсек, көпчүлүк жарандардын турмушуна тиешелүү маселелер, адатта, коомдук кызыгууну арттырып, шайлоо өнөктүгү учурунда негизги саясий күчтөрдүн көңүл чордонунда болот. Алар боюнча жигердүү талаш-тартыштар жүрүп жатат, анын натыйжасы жарандар тарабынан белгилүү чечимдерди тандоо болуп саналат. Мындай маселелер тышкы саясатты (мисалы, коргонуу, иммиграция) же экономикага байланыштуу ар кандай маселелерди камтышы мүмкүн.

Мындай принципалдуу позициялардан шайланган саясатчылар өзгөчө этият болушат, анткени кийинки шайлоо өнөктүгү аларды сөзсүз түрдө шайлоочулардын алдында жооп берүүгө мажбурлайт. Бийликтин субъектин түзүүгө түздөн-түз катышуу менен жарандар ошону менен саясий багытты аныктоого таасирин тийгизет. Бийликти мыйзамдаштыруунун жол-жобосу катары коомдук пикирдин директивдик функциясы шайлоо учурунда ишке ашырылат. Ошондой эле ал түздөн-түз референдум учурунда, бардык жарандар мамлекеттик чечимдерди кабыл алууга түздөн-түз катышканда жүргүзүлөт [4, 7].

Жалпысынан алганда, коомдук пикирдин мамлекеттик саясатка тийгизген таасири жөнүндөгү маселе али так теориялык чечимге келе элек. Кээ бир окумуштуулар, айрыкча добуш берүүнүн экономикалык моделин атоону талап кылгандар, мамлекеттик саясаттын коомдук пикирдин талаптарына шайкештигинин деңгээли кыйла жогору деп эсептешет.

Бийликте кандайдыр бир кызыкчылыктарды алдыга жылдыруу олуттуу чыгымдарды талап кылары же жакшы уюштурууну талап кылары чын. Көптөгөн окумуштуулардын пикири боюнча, азыркы демократиялык мамлекеттерде калктын айрым топтору үчүн артыкчылыктарды жараткан экономикалык теңсиздик, анын ичинде саясий структураларга өздөрүнүн артыкчылыктары жөнүндө маалымат берүү мүмкүнчүлүгү менен айкалышып, институтташтырууну кыйындатат [5].

Дээрлик бардык өлкөлөрдүн тарыхында массалык коомдук маанайдын өзгөрүшү мамлекеттик саясаттын өзгөрүшүнө алып келген кырдаалдарга алып келген [6, 189-б.].

Ал эми коомдук пикир түшүнүгү жөнүндө айта турган болсок, анда коомдук пикир бардык жарандардын таламдарын, мүдөөсүн эркин билдирет, инсан менен коомдун таламдарынын байланышын бекемдейт, улутуна, улутуна, улутуна карабастан ар бир элге бирдей талаптарды коёт. жана мүлктүк абалы.

1. Коомдук пикир адамдардын акылмандыгынын, дүйнө таанымынын жана социалдык тажрыйбасынын белгилүү көрсөткүчү.

2. Ар кандай программалардан айырмаланып, коомдук пикир конкреттүү максаттарды жана милдеттерди аныктабайт, ошондой эле тигил же бул максатка жетүү жолдорун көрсөтпөйт. Коомдук пикирди калыптандыруу процессинде адамдар тигил же бул маселени чечүүнүн зарылчылыгын жана маанилүүлүгүн биринчи орунга коюшат жана ага жетүү жолдору жөнүндө аз ойлонушат. Эл алдында сүйлөгөн адамдардын көз карашы тигил же бул өлкөдөгү саясий процесстерге таасир эте албайт. Анткени сөз болуп жаткан көрүнүш жамааттык ой жүгүртүү. Коомдук пикирди алып жүрүүчүлөр — социалдык прогреске кызыкдар жана коомдун кызыкчылыгын көздөгөн топтор. Тагыраак айтканда, тигил же бул саясий, интеллигент ж.б. катмардагы индивиддер. Башкача айтканда, коомдук пикир адамдардын муктаждыктарына жана кызыкчылыктарына, коом үчүн өтө маанилүү болгон көйгөйлөргө жана маселелерге байланыштуу.

3. Жамааттык пикир – коомдук пикирдин негизин түзгөн руханий түзүлүш. Басма сөз, радио, телевидение жана адамдардын ортосундагы руханий байланыштын башка каражаттары миллиондогон адамдардын пикирлерин толук түшүнүү үчүн колдонулат; коомдук пикирди калыптандыруунун жана аны чагылдыруунун кубаттуу куралы болуп саналат.

Коомдук пикирди енукурууда жана калыптандырууда элдин билим деңгээлин жогорулатуунун, алардын саясий жана жалпы маданиятын, профессионалдык даярдыгын, идеялык ишенимин жогорулатуунун, коомдук турмуштун маанилуу проблемалары жөнүндө толук маалымат алуунун зор мааниси бар.

Коомдук пикирди философиялык жактан түшүндүрүү демократиялык коомдогу саясий, социалдык-экономикалык процесстерди башкаруунун деңгээлин жогорулатууга, өндүрүштүн деңгээлин көтөрүүгө, коомдук процесстердин тарыхый шартталышынын механизмин терең өздөштүрүү, ошондой эле коомдук мамилелерди туура уюштуруу, коомдук мамилелерди, коомдук мамилелерди туура уюштурууга жардам берет. жана адамдын жүрүм-турумунун мыйзамдарын терең өздөштүрүү. Бул маселени изилдөө коомдук-саясий жана руханий жактан укуктук мамлекеттин калыптанышына жана өнүгүшүнө өбөлгө түзөт.

1990-жылдардын башында постсоветтик өлкөлөр дуушар болгон татаал жана негизинен драмалык кырдаалдан чыгуунун жолдорун издөөдө маданий жана руханий кубулуштардан тышкары социалдык-саясий жана экономикалык факторлорго да кылдат көңүл буруу зарылдыгын турмуш өзү тастыктады.

Жогорудагы жагдайлар коомдук пикирдин адамдардын жашоосундагы өзгөчө көрүнүш катары маанисин дагы бир жолу баса белгилейт: ошондуктан, акыркы мезгилде коомдук пикирге, анын табиятына, ошондой эле коомдогу функцияларына, өзгөчөлүктөрүнө жана мыйзам ченемдүүлүктөрүнө кызыгуунун кеңири жайылганы бекеринен эмес. феномендин

пайда болушу. Анткени, бул багыттагы изилдөөлөр коомдун алдында турган эң маанилүү маселелерди ийгиликтүү чечүүгө мүмкүндүк берет [2, 8].

Тескерисинче, коомдук пикирге байланышкан көйгөйлөргө көңүл бурбоо саясий-идеологиялык, социалдык-маданий маселелердин туура чечилишине тоскоол болуп, коомдун өнүгүшүнө, коомдо демократиялык процесстердин жайылышына, укуктук мамлекеттин калыптанышына, өз алдынча башкарууга терс таасирин тийгизет. -сабактарды билүү [3]. Массалык пикир коомдук аң-сезимдин көрүнүшүнүн формасы катары коомдук турмуштун түрдүү чөйрөлөрүндө, тактап айтканда, саясий-экономикалык, руханий-адептик, маданий жана башка чөйрөлөрдө иштейт.

Жыйынтыктап айтканда, мамлекеттик саясатка коомдук пикирдин таасиринин мүнөзүн аныктоочу кээ бир параметрлерди көрсөтүү өзгөчө маанилүү. Көптөгөн изилдөөчүлөрдүн пикири боюнча, мамлекеттик органдардын коомдук пикирдин талаптарына болгон мамилесин калыптандыруучу факторлордун ичинен коом үчүн айрым көйгөйлөрдүн мааниси өзгөчөлөнүп турат. Бул маселеге жарандар канчалык көп көңүл бурса, саясатчылардын коомдук талаптарга оң жообу ошончолук жогору болот.

Адабияттар

1. Грушин Б.А. Дүйнө жөнүндө пикир жана көз караштар дүйнөсү. -М., 1967; Ерунов Б.А. Адамдын таанып билүү системасындагы пикир. -Л., 1973
2. Кузьмичев В. Коомдук пикирди уюштуруу. Басма пропаганда. - М.-Л., 1988.
3. Залыгин С.П. Бурул. - М., 1987. С.5.
4. Даунс А. Демократиянын экономикалык теориясы. Нью-Йорк, 1957.
5. Олсон М. Жамааттык аракеттин логикасы. Кембридж : Гарвард University Басма сөз , 1965.
6. Page B., Shapiro R. Коомдук пикирдин саясатка тийгизген таасири // *American Political Science Review*. 1983. № 77. С. 175–190.
7. Эркебаев, Э.М. Коомдук пикирдин калыптануусу, факторлору жана баалуулуктар / Э. М. Эркебаев, К. Г. Бакытбек // *Вестник Омского государственного университета*. – 2020. – No. 1-3. – P. 318-321. – EDN: AOCVIA.
8. Ташыбаева, А., Марзабаева, Б., & Даниярова, Г. (2022). Коомдук-саясий системалардын теориялык концепцияларына кыскача баяндама. *Вестник Омского государственного университета*, (2), 133-139. https://doi.org/10.52754/16947452_2022_2_133. EDN: APZOWL.